

Fig. 271. Sf. Gheorghe din Suceava, Pisania

rudită și în mare parte copiată după biserica mănăstirei Neamțului, având ca și aceasta unele trăsături ale grupului Piatra Borzești.

Este motivul pentru care aceasta biserică se grupează cu acele din vremea lui Ștefan mai curând decât cu cele din vremea următoare.

PARHĂUȚI

Biserica din Parhăuți, cu hramul tuturor Sfinților, a fost ridicată în anul 1522 de către logofătul Gavril Totrușan. Asemănarea planului cu acela al Reusenilor este izbitoare. Chiar dimensiunile sunt identice. Una și alta au 25.60 m. lungime, 9.00 m. lățime exterioară și 5.10 m. lățime interioară. Naosul și altarul sunt aproape identice.

Micile concavități care țin loc de sinuri la Reuseni, lipsesc la Parhăuți. Mănunchiurile de colonete ce le încadrează există totuși; ele au de altminterlea o mare dezvoltare, le găsim și în pronaos, la uși, la ferestre, la colțuri și se găsesc nervure la înălțimea nașterilor bolților.

Pronaosul diferă; ca la Dobrovă, în pro-

naosul cel nou, bolta e aceeași ca aceea a naosului.

În exterior, bolta din spre apus e mai complicată; e separată în două catari, având câte două deschizături în loc de una singură. Catal de sus e deschis și lateral. Este astfel o îndrumare către clopotnițele ce fac corp cu biserica.

În afară, biserica a rămas de piatră brută netencuiată, și fără multă grijă lucrată. S'ar crede că intenția a fost de a o tencui. Socla e fără nici o piatră profilată. Ferestrele sunt mici, însă nu mai sunt de tipurile cunoscute înainte; sunt fără malare și să termină în acoladă, însă sunt tot gotice ca înfățișare. Tot așa și rama așei scări ce duce la clopotniță.

La arcuiri, se ved pe ici colo câte o cărămidă smălțuită brun. În rezumat, după plan, biserica este o imitație a celei de la Reuseni și Arborea și se poate clasa în același grup. Ca detalii și mod de execuție însă, diferența e mare și desigur nu a mai lucrat același meșter ca la celelalte biserici.

Pictura e frumoasă și foarte bogată în politură; și aici sub stratul pictat se găsește un alt strat imitând cărămida aparentă.

Intr-o firidă din altar se vede o „pietă“, care ne arată anal din rarele cazuri de influență

Biserica fiind mult timp descoperită, zăgrăvilele au suferit mult și în multe părți din

Fig. 272. Parhăuți

a pictarei italiene. Pe tabloul votiv, care se găsește la locul obișnuit, se vede singur Gaoril Totrașan — capul este refăcut). E înfățișat ca acelaș fel de coafură ca și Șendrea la Dolhești și logofătul Teodor la Hamor;

naos și altar au și căzut; în pridvorul de sub clopotniță pictura boltei a fost refăcută; cea de jos, însă, e frumoasă. Printre grafitile e anal

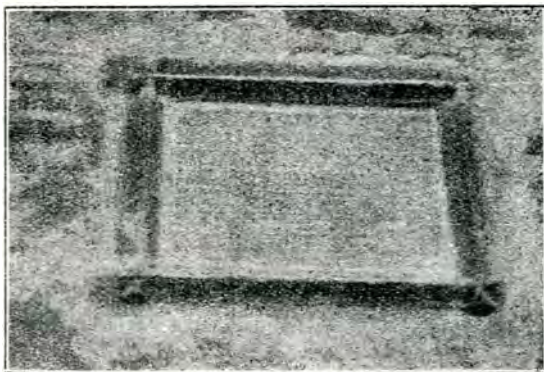

Fig. 274. Parhăuți, Pisanla

el poartă o barbă rară. E de observat că nu ține biserica în mâini.

Fig. 274. Parhăuți, Pisanla (după Kozak)

din 1631. Pe peretele de apas la intrare, în axa bisericii, se găsește pisanla care spune:

«Cu vrerea Tatălui cu ajutorul Fialii și cu săvârșirea sfântului Duh, robul lui Dumnezeu Pan Gavril Totrașan, logofăt, a zidit acest hram în numele tuturor sfinților, cari au strălucit

Voevod, la anul 7030 (=1522) luna Ianie 15.»¹⁾

În pronaos sunt mai multe pietre de mormânt, printre care aceea a soției lui Totrașan,

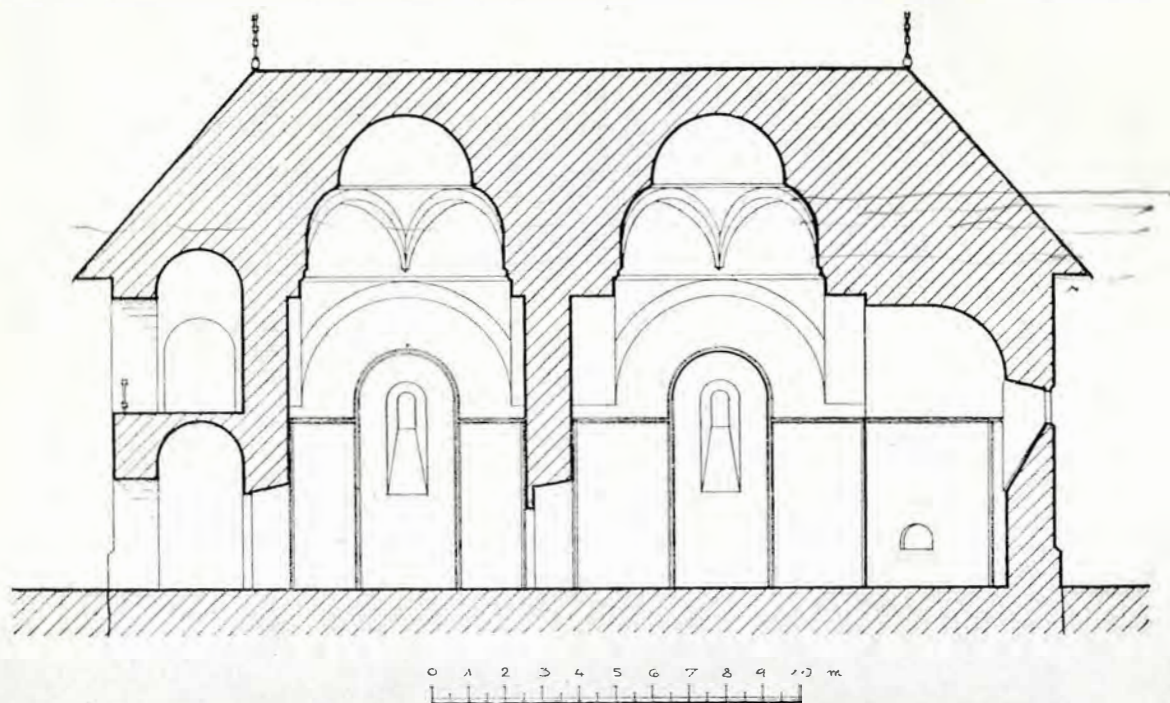

Fig. 275. Biserica din Parhăuți, Secțiune longitudinală

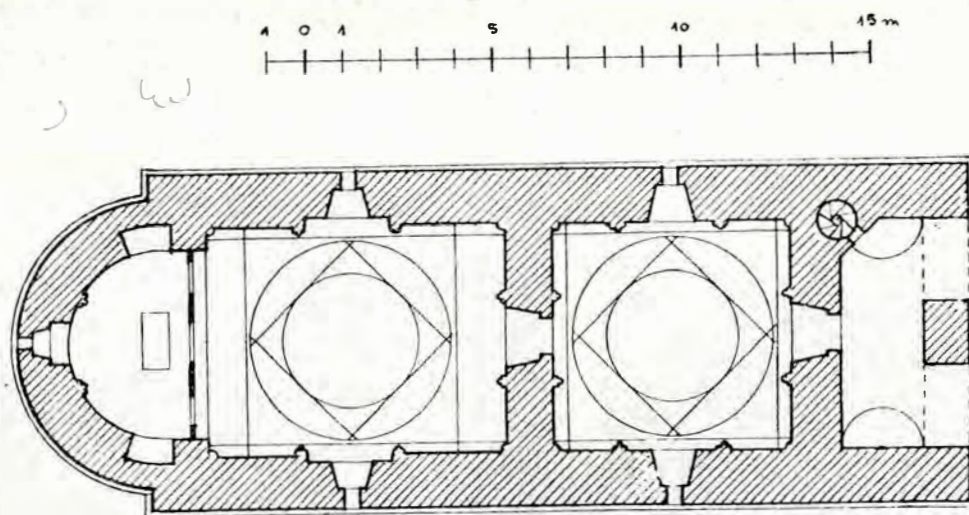

Fig. 276. Parhăuți, Planul bisericii (după Ronistorfer)

în toată lumea, pentru rugăciunea sa și a domniței lui Ana, în zilele blagocestivalii și de Hristos iubitului Io Ștefan Voevod, Gospodarul țării moldovenești, fiul lui Bogdan

—fata lui Luca Arbure— a mamei lui și altor rade. Piatra lui Totrașan lipsește.

¹⁾ Kozak. Inschriften.